

Językoznawstwo ogólne - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Językoznawstwo ogólne
Kod przedmiotu	09.3-WH-FiPID-JO-2/10-Ć-S14_genZL77Q
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogóloakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	8
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Piotr Kładoczny

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie

Cel przedmiotu

- Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami z językoznawstwa ogólnego.
- Zapoznanie z problematyką ogólnej metodologii badań i wybranych metodologii współczesnego językoznawstwa.
- WYROBIENIE praktycznej umiejętności zastosowania wybranych metodologii współczesnego językoznawstwa.
- Ukształtowanie myślenia filologicznego.
- Inspiracja do podjęcia badań lingwistycznych w obrębie przygotowywanej pracy magisterskiej zarówno językoznawczej, jak i literackiej czy teoretycznoliterackiej.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

Wykład:

Pojęcie językoznawstwa i jego miejsce wśród innych nauk. Definicja języka. Pojęcie i cechy znaku językowego. Funkcje języka a funkcja wypowiedzi. Wewnętrzne zróżnicowanie języka. Język i jego odmiany: przegląd najważniejszych klasyfikacji w ujęciu: Z. Klemensiewicza, S. Urbańczyka, A. Furdala, A. Wilkonja. Zróżnicowanie regionalne, środowiskowe, funkcjonalne. Genologiczne uwarunkowania wypowiedzi językowej. Podstawowe ustalenia genologii lingwistycznej. Typy kontaktów językowych. Socjalne zróżnicowanie kontaktów językowych. Zróżnicowanie języka na kuli ziemskiej. Pochodzenie współczesnych języków – klasyfikacja genetyczna, Typologiczna klasyfikacja języków (wg kryterium morfologicznego, fonologicznego, prozodycznego). Nowe języki i niby-języki. Kontakty między językami – interferencja, bilingwizm, dyglosja, egzoglosja. Jak powstał język. Najstarsze badania językoznawcze. Językoznawstwo historyczne i porównawcze w XIX w. Szkoła kazańska. Przełom XIX i XX w. Teorie językoznawcze XX w.: strukturalizm europejski i amerykański, dystrybucjonizm, transformacjonizm, generatywizm, psycholingwistyka, językoznawstwo kognitywne, socjolingwistyka, etnolingwistyka, pragmalingwistyka. Najnowsze teorie językoznawcze (ostatnie trzydziestolecie) w Polsce i na świecie – przegląd.

Ćwiczenia:

Problemy ogólnej metodologii nauk. Definiowanie, argumentowanie, błędy w definiowaniu i argumentowaniu. Ankiety. Badania statystyczne i korpusowe. Indukcjonizm, weryfikacjonizm, falsyfikacjonizm, postmodernizm. Ogólne i szczegółowe metodologie współczesnego językoznawstwa. Metody badań etymologicznych i historycznych. Założenia metodologiczne w strukturalizmie. Podstawowe założenia metodologii generatywizmu. Metodologie badań kognitywnych. Założenie metodologiczne badań pragmalingwistycznych.

Metody kształcenia

wykład (informacyjny, analityczny, syntetyczny) wspomagany prezentacjami wizualnymi i audiowizualnymi, rozmowa nauczająca, dyskusja, praca z tekstem źródłowym, analiza przypadku

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	------------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbolle efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma wiedzę o miejscu i związku językoznawstwa z innymi naukami (antropologią, anatomią i fizjologią, akustyką, psychologią, logiką, semiotyką, cybernetyką i teorią informacji, socjologią, etnografią, nauką o literaturze, historii, archeologii) na poziomie umożliwiającym podjęcie dyskusji i badań interdyscyplinarnych; ma wiedzę o miejscu i roli metodologii językoznawczych na tle ogólnej metodologii nauk	• KFP2_W01	• aktywność w trakcie zajęć • praca pisemna	• Wykład • Ćwiczenia
student umie zastosować w praktyce metodą kognitywną, strukturalną, generatywną pragmatyngwistyczną w opisie języka; umie rozpoznawać błędy w definiowaniu i argumentowaniu	• KFP2_U05	• praca pisemna	• Ćwiczenia
student jest świadomy różnych sposobów opisu i analizy zagadnień językoznawczych ze względu na przyjęte metodologie; jest otwarty na różne powstające współcześnie w tej dziedzinie koncepcje	• KFP2_K02	• aktywność w trakcie zajęć	• Wykład • Ćwiczenia
student zna i rozumie główne współczesne metody i szkoły badawcze z dziedziny językoznawstwa polskiego	• KFP2_W07	• aktywność w trakcie zajęć • praca pisemna • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia
student potrafi zinterpretować podstawowe zagadnienia związane z językiem oraz łączyć wiedzę z poznanych na zajęciach obszarów językoznawstwa	• KFP2_U01	• aktywność w trakcie zajęć • praca pisemna	• Wykład • Ćwiczenia
student zna dobrze terminologię z zakresu językoznawstwa, genologii lingwistycznej, polityki językowej, metodologii nauk	• KFP2_W02	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium • praca pisemna	• Wykład • Ćwiczenia
student zna i rozumie procedury i metody badawcze z zakresu językoznawstwa	• KFP2_W04	• aktywność w trakcie zajęć • praca pisemna • przygotowanie referatu	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

1. Praca pisemna z badaniami wybraną metodą językoznawczą.
2. Kolokwium w obrębie ćwiczeń.
3. Prezentacja jednej z metodologii na wybranym materiale.
4. Egzamin.

Literatura podstawowa

1. Bartmiński J., *Językowe podstawy obrazu świata*, Lublin 2006.
2. Bobrowski I., *Zaproszenie do językoznawstwa*, Kraków 1998, s. 21-39.
3. Grochowski M., *Strukturalizm i poststrukturalizm w polskim językoznawstwie synchronicznym (refleksje metodologiczne)*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, z. LXVII, 2011, s. 15-28.
4. Grzegorzczkova R., *Podstawowe problemy językoznawstwa historycznego* w: eadem, *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2007.
5. Hajduk Z., *Ogólna metodologia nauk*, Lublin 2007.
6. Ivić M., *Kierunki w lingwistyce*, Wrocław 1975.
7. Łuczyński E., Maćkiewicz J., *Językoznawstwo ogólne*, Gdańsk 1999.
8. Kładoczny P., *Językoznawstwo korpusowe*, w: idem, *Semantyka nazw dźwięków w języku polskim* t. I, s. 33-49, Łask 2012.
9. *Metodologie językoznawstwa. Podstawy teoretyczne*, red. P. Stalmaszczyk, Łódź 2006, tu m.in. Kardela H., *Metodologia językoznawstwa kognitywnego*, s.196-233.
10. Milewski T., *Językoznawstwo*, Warszawa 1965.
11. Tabakowska E., *Gramatyka obrazowania. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*, Kraków 1995.
12. Weinsberg A., *Językoznawstwo ogólne*, Warszawa 1983.
13. Wilkoń A., *Typologia odmian współczesnej polszczyzny*, Katowice 1987.
14. *Współczesny język polski*, pod red. J. Bartmińskiego, Wrocław 1993 i nast.

Literatura uzupełniająca

1. Bańcerowski J., Pogonowski J., Zgółka T., *Wstęp do językoznawstwa*, Poznań 1982.
2. Furdal A., *Językoznawstwo otwarte*, Opole 1977 i nast.
3. Helbig G., *Dzieje językoznawstwa nowożytnego*, Warszawa 1982.
4. Heinz A., *Dzieje językoznawstwa w zarysie*, Warszawa 1978.
5. Grabias S., *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin 1994 i nast.
6. Gruszczyński L. A., *Kwestionariusze w socjologii: budowanie narzędzi do badań surveyowych*, Katowice 2003.
7. *Językowa kategoryzacja świata*, pod red. R. Grzegorzczkovej i A. Pajdzińskiej, Lublin 1996.

8. Kalisz R., *Pragmatyka językowa*, Gdańsk 1993.
9. Lachur C., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole 2004.
10. Johnson M., *Metafory w naszym życiu*, tłum. T. P. Krzeszowski, Warszawa 1988.
11. Lyons J., *Chomsky*, Warszawa 1998.
12. Majewicz A. F., *Języki świata i ich klasyfikacje*, Warszawa 1989.
13. Mańczak W., *Problemy językoznawstwa ogólnego*, Wrocław 1996.
14. Perlin J., *Metodologie etymologii*, w: *Metodologie językoznawstwa. Filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka*, p. red. P. Stalmaszczyka, Łódź 2010, s. 109-116.
15. Perlin J., *Metodologia językoznawstwa diachronicznego*, Warszawa 2004.
16. Piekot T., *Język w grupie społecznej*, Wałbrzych 2008.
17. *Podstawy językoznawstwa korpusowego*, red. B. Lewandowska-Tomaszczyk, Łódź 2005.
18. Szymanek K., Wieczorek K., *Sztuka argumentacji*, Warszawa 2004
19. Witosz B., *Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005.
20. Żurowski S., *Wyrażenia percepcji słuchowej w języku polskim*. Toruń 2012.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Piotr Kładoczny (ostatnia modyfikacja: 19-06-2020 20:36)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ